

Van: "[REDACTED]" <[REDACTED]@fumo.nl>
Verzonden: maandag 3 november 2025 16:27
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@fryslan.frl>
Onderwerp: RE: Urgent: reactie zienswijze stikstof WEN
Bijlage(n): ECLI_NL_RVS_2023_3775.pdf, 202203438-1-R4.pdf, opm HS op Memo stikstofdepositie 2025.pdf, luchtemissiebeperkende_techneek_gaswasser.pdf
Importance: High

Goedemiddag [REDACTED],

Je hebt verzocht om advies van een luchtadviseur van de FUMO. Dit kan geen formeel advies zijn. De FUMO heeft hierin geen formele rol. Het blijft een (collegiaal) advies, zie P.S.

Geur en NH3 voor de omgevingsvergunning

Voor geur is het verwachte rendement van de drie toegepaste luchtemissiebeperkende technieken voldoende moeten zijn om aan in de milieuvergunning vastgestelde geuremissie van WEN te kunnen voldoen. Als controlemechanisme hebben wij meetverplichtingen opgenomen (eenmalig en als er klachten hier aanleiding toe geven). Wij verwachten dat ook een rechter dit voldoende handhaafbaar acht. De ammoniakemissie is voor het onderdeel milieu in de Omgevingsvergunning geen issue omdat de eerste wasstap (zure wasser) al leidt tot lage emissies die voldoen aan de te toetsen normen.

NH3 voor Natura 2000-activiteit

De eerste wasstap met de zure wasser is voldoende onderbouwd. Het rendement is weliswaar hoog, maar de metingen bij een Drentse mestvergister (onderdeel van de Natura 2000-aanvraag) zijn een goede onderbouwing van dit rendement van 99,93%. Het is dus mogelijk. Iplo.nl geeft voor een zure wasser een verwijderingsefficiëntie van >99%.

De tweede wasser is een oxidatieve wasser. Welke reactie deze oxidatieve wasser aangaat met NH3 en wat de verwijderingsefficiëntie is, is niet terug te vinden in door mij geraadpleegde literatuur op iplo.nl en vito.be. Ook via google kom ik niet tot harde verwijderingsrendementen. Dit is voor NH3 onvoldoende uitgewerkt en onderbouwd om hier met voldoende zekerheid een uitspraak over te doen. Dit zal ik aan de hand van het volgende nog toelichten:

Dit vermeld Colsen in haar aanvraag:

Na de chemische wasser volgt een oxidatieve wasser met een rendement van 80% wat resulteert in een overblijvende concentratie van 1,352966 kg/ NH3 per jaar.

Als laatste nageschakelde techniek is een biofilter voorzien. Het biofilter is in hoofdzaak bedoeld voor de vermindering van geur. Omdat een biofilter voor de verwijdering van NH3 als minder geschikt wordt beschouwd, is in de berekening geen rekening gehouden met een eventuele reductie van NH3 (worst-case situatie).

Mijn opmerkingen op, vragen over en toelichting op hetgeen Colsen nu in de aangepaste Berekening stikstofdepositie versie 2025 en de aanvraag omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit vermeldt:

- Optelling in tabel 4 klopt niet;
- Debieten komen overeen met meting bij mestvergister in Drenthe, maar in de eerdere milieuaanvraag zijn voor de berekening van geur andere debieten als uitgangspunt genomen. Ondanks dat dit verschil in debiet was dit wel voldoende om de geurvrachten uit het geuronderzoek te onderbouwen. De kritische MER Commissie deelde die mening.
- Wordt hier een alkalisch-oxiderende gaswasser bedoeld. Daarover is de aanvraag onduidelijk. Een oxiderende gaswasser wordt voor vooral ingezet voor geurbestrijding. Het rendement voor geur is 80-90%. Wat deze gaswasstap doet voor NH3 is onbekend. Het water waarin de oxiderende stoffen zijn opgelost zal mogelijk nog wat NH3 uitwassen, maar hoeveel is onbekend. Ik kan geen onderbouwing vinden voor de verwijderingsefficiëntie van NH3.
- Een biofilter verwijderd wel NH3. 60-70% zou haalbaar kunnen zijn. De ammoniaktoevoer is voldoende laag om het biofilter - het bio-leven in dit geurfilter - niet te "vergiftigen".
- Het totale rendement van deze laatste twee luchtemissiebeperkende technieken zou misschien in de ordegrrootte van de 70-80% kunnen zitten, dat is zeker niet uitgesloten, maar ik kan op IPLO.nl of VITO.be geen onderbouwende informatie vinden die dit rendement onderbouwd. Ook een aanvullende gerichte zoekactie via google geeft onvoldoende bevestiging.
- De enige mogelijkheid om hierover zekerheid te krijgen is om dit achteraf te controleren is met behulp van NH3-monitoring. Hierover ging de uitspraak inzake Stercore, die bij jullie vast bekend is. [REDACTED]

P.S.:

- Formeel is de FUMO geen adviesorgaan voor jullie afdeling. Ik heb er op dringend verzoek van jou naar gekeken. Zie het als een collegiaal advies om mee te denken, omdat we aan dezelfde zaak hebben gewerkt namens dezelfde opdrachtgever; GS van Fryslân. De afweging of de informatie in de aanvraag voldoende is laat ik graag aan jou en het Team Groene Regelgeving over. Ik hoop dat duidelijk is wat de rol van de FUMO is.
- Ik ben nog aan het sparren geweest met [REDACTED] o.a. naar aanleiding van jouw onderstaande verwijzing naar "de" memo van W+B uit 2014. Daar is tussen [REDACTED] en mij geen verschil van inzicht over. Geur en ammoniak heeft een eigen aanpak om de emissies te reduceren.

Ik hoop dat je hiermee een goed advies kan geven aan GS. Mijn verhaal is in lijn met wat we eerder hebben besproken. Ik kan je alleen geen 100% zekerheid geven en daarom is mijn eerdere advies om monitoring op te nemen in de natuurvergunning of andere vorm van toestemming om de activiteit te mogen uitvoeren, van groot belang. Zo regelen wij dit ook onder de Omgevingswet en -regelgeving. Als je vragen hebt of nog even wil sparren, dan is dat altijd prima.

Met vriendelijke groet,

 J. W. de Visser

Adviseur luchtkwaliteit en geur

0566 750

 [@fumo.nl](mailto:j.w.devisser@fumo.nl)

Omgevingsdienst Fryslân

J.W. de Visserwei 10, 9001 ZE Grou

0566 750 300

info@fumo.nl

www.fumo.nl

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten de reikwijdte van het verzoek